

dle § 76/4 ž. d. ř. povinen, zaplatiti železnici vše, co jest v nákladním listu účtováno, že však v tomto případě bylo dovozné, požadované nyní na žalovaném příjemci, podle nákladního listu zapláceno již odesílatelem.

S rozhodnutím odvolacího soudu nelze souhlasiti.

Zásada § 76/4 ž. d. ř., že příjemce jest povinen platiti podle obsahu nákladního listu, jest omezena výslovným poukazem na § 70/2 ž. d. ř., podle něhož příjemce, jenž vyplatil nákladní list, ručí dráze za doplatky, mající svůj původ v chybách při počítání dovozného neb při použití tarifu.

Podle tohoto předpisu neručí v našem případě za doplatek odesílatel, neboť nevyplnil výplatní záznam, ručí však žalovaný jako příjemce, neboť vyplatil nákladní list, zaplatil totiž zálohu na zboží 75 Kč a vedlejší poplatek 1 Kč. Nedopatření, přihodivší se dráze, nemůže se sice pokládati za chybu při počítání dovozného, jest však chybou při použití tarifu, neboť tarifem nesmějí se rozuměti pouze tarifní sazby, nýbrž podle § 6 žel. d. ř. soubor všech předpisů o přepravní smlouvě, přepravních cenách a poplatcích, počítajíc v to i předpis § 69 ž. d. ř. a prováděcí ustanovení k tomuto paragrafu. Železnice použila omylně tarifu tím, že proti předpisu § 69 žel. d. ř. a příslušným prováděcím ustanovením předepsala dovozné odesílateli místo příjemci; proto jest žalovaný povinen doplatiti železnici, oč od něho následkem tohoto omylu méně vybrala, než vybrati měla.

Tento nárok dráhy promlčuje se podle § 71 ž. d. ř. teprve v jednom roce; do této doby musí každý příjemce počítati s tím, že po případě bude dopláceti železnici; proto jest bezpodstatná námitka žalovaného, že, kdyby byl věděl, že se bude od něho dodatečně požadovati dovozné, nebyl by zásilky přijal.

Proto dovolání eráru musilo býti vyhověno a rozsudek prvního soudu obnoven. —

Rozhodnutí nejvyššího soudu z 1. dubna 1925 č. j. Rv I 321/25-1. —t.

Vnucený pacht jest pouze opatření prozatimní, platné toliko do provedení pozemkové reformy na tom kterém velkém majetku pozemkovém a nemá jiti za jeho časové meze. K náležitostem mimosoudní výpovědi.

Nižší stolice zásadně chybují, když posuzují případ dle předpisů zákonů ze dne 12. srpna 1921 č. 313 Sb. z. a n., ze dne 13. července 1922 č. 213 Sb. z. a n. a ze dne 30. září 1924

č. 204 Sb. z. a n., kdežto případ, protože jde o vnucený pacht dle §u 63 příd. zák. ze dne 30. ledna 1920 č. 81 Sb. z. a n., dlužno posuzovati zřejmě jen dle tohoto §u a pak zákona ze dne 13. července 1922 č. 214 Sb. z. a n. o obnově tohoto vnuceného pachtu zvláště vydaného — a to současně se zák. o obnově dobrovolných pachtů ze dne 13. července 1922 č. 21 Sb. z. a n., z čehož nejlépe zřejmo, že pacht původně dobrovolný a pacht vnucený jsou dvě různé materie, s nimiž zákon také různě nakládá, že tedy tento zákon současně vydaný ze dne 13. července 1922 č. 213 Sb. z. a n. a důsledkem toho ani zákony ze dne 12. srpna 1921 č. 313 Sb. z. a n. a ze dne 30. září 1924 č. 204 Sb. z. a n., jichž tu nižší stolice užily, se na tyto vnucené pachtu §u 63 příd. zák. nevztahují.

Že tomu tak, plyne očitě také z toho, že zákon o obnově vnucených pachtů č. 314/1922 nejen dřívějšího zákona o obnově pachtů původně dobrovolných č. 313/1021 vůbec necituje, ačkoli, kdyby podle něho postupováno býti mělo, odvolati by se naň musil, nýbrž také docela jiné zařízení má: kdežto totiž při původně dobrovolných pachtech musí pachtýř propachtovati do určité lhůty oznámiti, že pozemek i nadále v pachtu podrží, načež propachtovatel může proti tomu námitky u soudu podati, obnovuje se vnucený pacht §u 63 příd. zák., již mocí zákona samého (ex lege), aniž by pachtýř co vlastníkovu oznámiti musil, a jen nechce-li ho na dále podržeti, může to docílit jen tím, že o tom do jisté lhůty oznámení učiní.

Jestliže tedy žalování v námitkách tvrdí, že od roku 1921 mají spornou půdu v pachtu vnuceném, že dne 4. října 1924 oznámili žalobci, že si ji podrží nadále v pachtu až včetně do 1926, učinili něco, co nemá právně pražádného významu, nýbrž rozhodným je tu jen ustanovení §u 1 zák. ze dne 13. července 1922 č. 214 Sb. z. a n., že takovýto vnucený pacht §u 63 příp. zák. uzavřený na dobu kratší než šesti let, obnovuje se na další dobu až do úhrnné pachtovní doby šesti let i proti vůli propachtovatele.

Dle toho měli by pachtýři už ze zákona právo na pokračování ve vnuceném pachtu až do konce pachtovního roku 1926, a jest jen otázka, zdali vlastník byl oprávněn dáti jim 6měsíční výpověď, kterou jim na ono oznámení o prodloužení dal, čili zda předpis cit. §u 1 zák. č. 214/19, že se pacht prodlužuje ipso jure až do úhrnné doby 6 let, jest předpis absolutní, žádné výjimky a žádného omezení nepřipouštějící, nebo zda a za jakých podmínek zrušení pachtu se připouští.

K tomu cíli třeba si uvědomiti úmysl zákonodárcův, jakým při stanovení vnuceného pachtu veden byl.

§ 63 příd. zák. praví, že jestliže převzetí a přiděl půdy v místech, kde jest po ní zvláštní naléhavá poptávka, vyžádá si delší doby, může pozemkový úřad naříditi vnucený pacht (odst. 1), při čemž pachtovní doba smí býti nejvýše (»nejdéle«) jen 6letá, pozemkový úřad může ale tuto půdu přiděliti jinak (do vlastnictví) ještě před projitím vnuceného pachtu (odst. 3), a nazývají se ustanovení o vnuceném pachtu přímo přechodnými (nápis a odst. 6 a 7).

Již z toho jde, že vnucený pacht má býti opatřením pouze prozatímním, platným toliko do provedení pozemkové reformy na tom kterém velkostatku a nemá jíti za jeho časové meze. To velmi jadrně vyslovuje důvodová zpráva tisk 2238 z roku 1920 strana 2, sloupec první a strana 4 sloupec druhý IV., kde se vychází z myšlenky, že t. zv. hlad po půdě v tom kterém kraji panující bude nasycen přidělem, ale do té doby, než se tak stane, t. j. než pozemková reforma tam provedena bude, má býti ukojen tímto přechodným opatřením zatímního pachtu. Dle toho tedy oprávněnost vnuceného pachtu pomíjí a končí skončením přidělového řízení, o němž zákonodárce předpokládá, že hlad po půdě naprosto a definitivně zdolá, že každý, komu se půdy chce, opatří si ji v přidělovém řízení.

Podobně i zákony ze dne 9. dubna 1920 č. 254. ze dne 1. dubna 1921 č. 154 a ze dne 21. dubna 1921 č. 171 mluví o tomto pachtu jako prozatímním nebo přechodném. Konečně sám zákon č. 214/22 v §u 3 odst. 2 stanoví, že nechce-li pachtýř pozemek podržeti, je propachtovatel povinen propachtovati jej na dobu zákonné obnovy osobě jiné, kterou mu určí pozemkový úřad, z čehož jasně plyne, že se tu předpokládá, že operace pozemkové reformy nejsou ještě skončeny a že půda posud záboru podléhá, neboť půdu svobodnou nemohl by majitel býti nucen propachtovati, to zákon nikde nenařídil. Také důvodová zpráva k tomuto zákonu praví, že šlo při §u 63 náhr. zák. o to, zjednati tímto nouzovým opatřením drobným zemědělským vrstvám možnost, získati pro svou obživu »ihned«, t. j. před provedením reformy, aspoň část půdy zabrané.

Že tedy zákon institut vnuceného pachtu stvořil se zřejmým úmyslem, aby existoval jen až do provedení a skončení pozemkové reformy, jest jisto. Ale dle povahy věci nemůže pro ten který kraj býti rozhodno, kdy pozemková reforma bude skončena vůbec, v celé říši, na všech oblastech, nýbrž jen, kdy

skončena byla v něm, lokálně, na tom kterém velkém majetku pozemkovém.

A tu žalobce předložil výnos obvodové úřadovny v Olomouci ze dne 2. října 1924 č. 11257/24, dle něhož pozemková reforma na jeho velkostatku Dřínov-Vrchoslavice jest již provedena a sporná půda byla majiteli dle šu 11 zák. a šu 20 příd. zák. ze záboru propuštěna, a rozhodnutí Státního pozemkového úřadu ze dne 6. června 1924 č. j. 27204/24-II 3, kde toto propuštění se dokumentuje. Pravost těchto dokumentů žalovaní uznali a správnost jejich nepopřeli.

Je-li ale sporná půda ze záboru propuštěna, pak chybí nejpřednější podmínka vnučeného pachtu, aby to totiž byla půda z a b r a n á (§ 63 odst. 1 příd. zák.). I byla by otázka, zda-li nezaniká pacht pominutím záboru sám sebou. Avšak tuto otázku řešiti netřeba, ježto žalobce dal výpověď, a jde tedy jen o to, zda-li výpověď je ve všem po právu. Tuto otázku ale dlužno zodpověděti záporně.

Výpověď spadá pod § 560 č. 3 c. ř. s., jenž pro pachtu, není-li nic jiného umluveno (č. 1), ani zvláštními předpisy nařízeno (§ č. 2), předpisuje 6-měsíční lhůtu výpovědní.

Žalobce dal sice dopisem ze dne 8. října 1924 šestiměsíční výpověď a to tak, že lhůta počíná se dnem 10. října 1924 a končí dnem 10. března 1925, do té doby že musí pachtýři půdu odevzdati. To však je pětíměsíční lhůta a tedy nezákonná. Právem tedy pachtýři podali tuto námitku. Výpověď tvoří exekuční titul (§§ 565, 566 c. ř. s.) a kdyby tedy byli námitky nepodali, byli by musili nezákonnou 5-měsíční lhůtu zachovati. Než i kdyby se za to mělo, že výpověď vytýká výslovně lhůtu 6-měsíční a že je to tedy jen chyba početní, jak žalobce tomu chce, tak přece ji nelze z výpovědi odstraniti, protože rozsudek může se vysloviti jen o tom, zda výpověď po právu trvá nebo se zrušuje, nemůže ji ale opravit (§ 572 c. ř. s.). Kdyby rozsudek ustanovil takovou lhůtu dvojakou navzájem sobě odporující, byl by zmatečným i výpověď, která rovněž má účel tvořiti exekuční titul, jenž však nesmí býti neurčitý, dvojsmyslný (§ 7 ex. ř.)

Kdyby byl žalobce podal výpověď soudně, byl by soudce nařídil po rozumu šu 562, 3 c. ř. s. opravu dle §§ 84, 85 c. ř. s., když však uznal za vhodné dáti výpověď mimosoudní, nebyla oprava možná, nýbrž mohla býti dána, jakmile se chyba postřehla, jen výpověď nová, správná. —J—

Rozh. nej. soudu z 10. února 1925, č. j. R. II 8/25.